

BÀN VỀ QUAN NIỆM MỘT BÀI GIẢNG MÔN LỊCH SỬ ĐẢNG THEO DẠNG CHUYÊN ĐỀ

Phạm Thị Kim Oanh

Học viện Báo chí và Tuyên truyền

Tóm tắt: Giảng dạy môn Lịch sử Đảng theo dạng chuyên đề nhằm mục đích giải quyết trọn vẹn, chuyên sâu một vấn đề cụ thể trong quá trình lãnh đạo của Đảng đối với cách mạng Việt Nam. Trên thực tế có nhiều phương pháp, cách thức tiếp cận khác nhau về một bài giảng môn Lịch sử Đảng theo dạng chuyên đề đã được đề cập. Bài viết đề cập tới quan niệm, cấu trúc, nội dung và phương pháp thực hiện một bài giảng Lịch sử Đảng chuyên đề, qua đó đi đến cách hiểu thống nhất về quan niệm, phương pháp dạy và học môn Lịch sử Đảng theo dạng chuyên đề, góp phần đưa hoạt động dạy học môn Lịch sử Đảng ở Học viện Báo chí và Tuyên truyền thời gian tới đạt chất lượng và kết quả tốt hơn.

Từ khóa: Lịch sử Đảng, chuyên đề, bài giảng.

Nhận bài ngày 29.5.2021; gửi phản biện, chỉnh sửa và duyệt đăng ngày 22.7.2021

Liên hệ tác giả: Phạm Thị Kim Oanh; Email: kimoanh.lsd@gmail.com

1. MỞ ĐẦU

Bài giảng môn Lịch sử Đảng theo dạng chuyên đề nằm trong hệ thống các chuyên đề của toàn bộ môn học, là một hình thức tổ chức dạy học nhằm tập trung giải quyết trọn vẹn, chuyên sâu một vấn đề nào đó về sự hình thành, phát triển và hoạt động lãnh đạo của Đảng đối với cách mạng Việt Nam trong các giai đoạn lịch sử. Theo đó, quan niệm về bài giảng môn Lịch sử Đảng theo dạng chuyên đề bao gồm các vấn đề về hình thức tổ chức dạy học, nội dung dạy học và phương pháp dạy học. Về hình thức tổ chức dạy học, bài giảng môn Lịch sử Đảng theo dạng chuyên đề là một hình thức tổ chức dạy học lấy lên lớp lý thuyết làm chính, trong đó có cả hoạt động dạy và hoạt động học. Về nội dung dạy học, bài giảng môn Lịch sử Đảng theo dạng chuyên đề có tính bao quát, khái quát lịch sử liên quan đến một thời kỳ, giai đoạn cách mạng, một vấn đề hay một vài vấn đề nào đó trong lịch sử đã được xác định trong hệ thống các chuyên đề, nhằm cung cấp, trang bị những kiến thức chuyên sâu có tầm rộng, cập nhật những kiến thức mới, những thông tin mới cho người học. Trên cơ sở đó, làm cho người học nắm chắc, hiểu sâu quá trình ra đời, phát triển và hoạt động lãnh đạo cách mạng của Đảng. Nhằm góp phần nâng cao phẩm chất, năng lực của người học đáp ứng mục tiêu, yêu cầu đào tạo. Về phương pháp dạy học, bài giảng môn Lịch sử Đảng theo dạng

chuyên đề luận giải từng vấn đề trong chuyên đề một cách sâu sắc, đưa ra lời giải cho mỗi vấn đề một cách xác đáng, có tính thuyết phục cao, gợi mở những vấn đề cần tiếp tục nghiên cứu, phát triển.

2. NỘI DUNG

Từ quan niệm trên, đòi hỏi bài giảng môn Lịch sử Đảng theo dạng chuyên đề phải đáp ứng được các yêu cầu cơ bản cả về cấu trúc một bài giảng, về nội dung khoa học và về phương pháp giảng bài.

** Về cấu trúc của một bài giảng môn Lịch sử Đảng theo dạng chuyên đề*

Trên cơ sở logic chung của một bài giảng môn Lịch sử Đảng, mỗi bài giảng môn Lịch sử Đảng theo dạng chuyên đề có thể có cấu trúc khác nhau. Song, thông thường kết cấu một bài giảng môn Lịch sử Đảng theo dạng chuyên đề phải đảm bảo những yêu cầu cơ bản sau:

Một là, phải làm rõ được những yêu cầu (tính cấp thiết) cả về lý luận và thực tiễn đòi hỏi phải giải đáp thấu đáo. Những yêu cầu này có thể có ở nhiều khía cạnh khác nhau như: những vấn đề đang tồn tại chưa được nghiên cứu giải đáp, những vấn đề mới nảy sinh do lý luận và thực tiễn đặt ra hoặc giải đáp chưa thấu đáo còn phải tiếp tục nghiên cứu, làm rõ thêm; những vấn đề đang đặt ra, đang vận động phát triển đòi hỏi phải được nghiên cứu, lập luận.

Hai là, phải chỉ ra cơ sở lý luận và thực tiễn của từng vấn đề trong chuyên đề bài giảng. Từng vấn đề trong chuyên đề của bài giảng phải được khái quát thành những luận đề cả về lý luận và thực tiễn, có luận cứ, luận chứng nhưng không dàn trải quá chi tiết về lý luận hay dừng lại ở việc trình bày tính thực tiễn của vấn đề.

Ba là, phải chỉ rõ quá trình hình thành và phát triển trong lịch sử về các nội dung trong chuyên đề. Đó chính là quá trình nhận thức của Đảng về đường lối, chủ trương, phương pháp cách mạng,... mà chuyên đề đang cần phải làm rõ. Quá trình nhận thức đó phải được trình bày theo trật tự thời gian các văn kiện, nghị quyết của Đảng về những vấn đề có liên quan đến chuyên đề.

Bốn là, phải chỉ ra được những vấn đề rút ra từ lịch sử có thể vận dụng cho hiện tại, hay còn gọi là lời giải của vấn đề. Thực chất của yêu cầu này là từ thực tiễn lịch sử làm rõ quy luật lịch sử, đối chiếu với hiện thực, giải quyết những vấn đề thực tiễn đang đặt ra.

** Về nội dung khoa học của một bài giảng môn Lịch sử Đảng theo dạng chuyên đề.*

Nội dung khoa học của một bài giảng môn Lịch sử Đảng theo dạng chuyên đề không chỉ là sự thể hiện hay cung cấp, mô tả, ghép nối các thông tin một cách đơn thuần mà phải được xem xét kỹ ở hai góc độ sau đây:

Thứ nhất là, phải bảo đảm được những tiêu chí chung về nội dung như những bài giảng thông thường khác ở tính mục đích, tính cơ bản, tính hệ thống, tính lịch sử, logic và hiện thực, tính tư tưởng và giáo dục, gắn chặt lý luận với thực tiễn,...

Thứ hai là, phải đạt tới trình độ hệ thống hoá, khái quát hoá cao theo logic chặt chẽ, có độ sâu và tính tập trung cao của thông tin, đồng thời phải đề xuất được phương hướng, giải

pháp, biện pháp nhằm tiếp tục hoàn thiện hoặc nâng cao vấn đề nghiên cứu.

*** Về phương pháp giảng bài môn Lịch sử Đảng theo dạng chuyên đề.**

Phương pháp giảng bài môn Lịch sử Đảng theo dạng chuyên đề xét về quy trình cơ bản vẫn tuân theo các bước như giảng các dạng bài giảng khác, nhưng do cấu trúc nội dung và yêu cầu cao trong thực hành giảng bài nên trong quá trình giảng dạy, ngoài việc kết hợp hài hoà các phương pháp, mẫu mực trong phong cách, hành vi sư phạm,... người giảng phải đáp ứng đầy đủ những yêu cầu sau:

Một là, quá trình giảng bài phải kết hợp, vận dụng sáng tạo các phương pháp dạy học hiện đại, biện pháp sư phạm nhằm kích thích tính tích cực nhận thức, tư duy của người học. Tuy nhiên, trên cơ sở tuân thủ những quy định chung về sư phạm cũng như về thời gian theo quy định của chương trình đào tạo, người giảng có thể dành một số thời gian nhất định vào cuối buổi giảng để trao đổi với người học những nội dung đã giảng, thông qua đó nắm kết quả tiếp thu bài tại lớp của người học và bổ sung thêm những kiến thức cần thiết cho bài giảng.

Hai là, quá trình giảng bài phải phân tích, chứng minh, tổng hợp từng vấn đề rõ ràng, tuân thủ lôgic nội dung và lôgic nhận thức, không tản mạn, dàn trải dẫn đến phá vỡ sự liên kết của nội dung chuyên đề; phải đảm bảo cho người học theo dõi và ghi chép được những nội dung chính của bài học; không nên ngẫu hứng mà đưa những thông tin mở rộng chưa được chuẩn bị trước làm ảnh hưởng đến chất lượng và thời gian thực hiện chuyên đề bài giảng.

Ba là, quá trình giảng bài phải linh hoạt, sáng tạo bổ sung những kiến thức tư liệu, số liệu mới mà khi chuẩn bị bài giảng chưa có điều kiện đưa vào. Song, cần tuân thủ đúng nội dung đã chuẩn bị và thời gian đã dự kiến; khắc phục tình trạng say sưa, sa đà vào những sự kiện, số liệu thực tiễn phong phú, đa dạng, sinh động để khai thác làm cho người học ấn tượng vào cái cụ thể, làm hạn chế tư duy trừu tượng và dễ bị phá vỡ kế hoạch thời gian.

3. KẾT LUẬN

Như vậy, bài giảng môn Lịch sử Đảng theo dạng chuyên đề bao quát, khái quát lịch sử liên quan đến một thời kỳ, một giai đoạn cách mạng, một vấn đề trong đường lối chiến lược, sách lược, phương pháp cách mạng,... của Đảng. Một bài giảng hay phải có cấu trúc hợp lý, rõ ràng; có nội dung bao quát rộng, song lại chuyên sâu; có phương pháp giảng bài sáng tạo, linh hoạt, năng động. Do đó, khi chuẩn bị bài giảng, giảng viên cần phải chuẩn bị kỹ cả về nội dung và phương pháp; phải có hiểu biết sâu, rộng về lý luận và thực tiễn lịch sử; phải am hiểu thực tiễn, nắm chắc đối tượng giảng; khi giảng bài phải khái quát cao, liên kết chặt chẽ các sự kiện, tư liệu lịch sử tưởng như rời rạc không liên quan với nhau ở mỗi phong trào, thời kỳ, giai đoạn cách mạng thành mối liên hệ trong quy luật vận động của lịch sử, đảm bảo cho người học nắm chắc, hiểu sâu lịch sử, hành động cho hiện tại, dự đoán tương lai. Thực hiện có hiệu quả nội dung này sẽ góp phần vào việc nâng cao chất lượng hoạt động dạy học môn Lịch sử Đảng ở Học viện Báo chí và Tuyên truyền trong thời gian tới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2007), *Một số chuyên đề Lịch sử Đảng Cộng sản Việt Nam*, Nxb. Chính

trị Quốc gia, Hà Nội.

2. Đinh Xuân Lý, Đoàn Minh Huân (Đồng chủ biên) (2008), *Một số chuyên đề về Đường lối cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội
3. Phùng Thị Hiền (chủ biên) (2017), *Phương pháp giảng dạy Lịch sử Đảng, giáo trình nội bộ*, Học viện Báo chí và Tuyên truyền, Khoa Lịch sử Đảng, Hà Nội.
4. Học viện Chính trị - Hành chính quốc gia Hồ Chí Minh (2008), “Về Phương pháp nghiên cứu, biên soạn và giảng dạy Lịch sử Đảng cộng sản Việt Nam”, *Tạp chí Lịch sử Đảng - Viện Lịch sử Đảng*, Nxb lý luận chính trị, Hà Nội.
5. Trần Văn Trị (chủ biên), Phan Ngọc Liên (1999), *Phương pháp dạy học Lịch sử*, Nxb. Đại học Sư phạm, Hà Nội.

DISCUSSING THE TEACHING OF THE HISTORY OF VIETNAMESE COMMUNIST PARTY BASED ON THE THEMATIC CONCEPT

Abstract: *Thematic teaching for the History of the Communist Party of Vietnam (CPV) aims to fully and deeply resolve a specific issue in the CPV's leadership process towards the Vietnamese revolution. In fact, the different methods and approaches regarding to thematic lecturing the History of the CPV have mentioned in different documents. This article brings up the concept, structure, content and method of delivering a lecture on the History of the CPV in a thematic form, thereby reaching a consensus on conception, thematic teaching and learning method of the History of the CPV, contributing to bring a better quality and results for teaching activities of the History of the CPV at the Academy of Journalism and Communication in the coming time.*

Keywords: *The History of Communist Party of Vietnam, thematic, lecture.*